

Risiko og beskyttelsesfaktorer

Risikofaktorer er en fellesbetegnelse brukt om forhold som øker faren for at personer utvikler problemer. Tilsvarende brukes beskyttelsesfaktorer om forhold som demper risikoen for å utvikle problemer når risikofaktorer er til stede.

Dette skjemaet er ment som hjelp til å vurdere om barnet står i fare for utvikling av ulike vansker og hvilke faktorer som kan bidra til å dempe den. Det er viktig å vurdere om man på et tidlig tidspunkt kan fjerne/reducere risikofaktorer og om man kan styrke eller etablere viktige beskyttelsesfaktorer.

	Risikofaktorer	Beskyttelsesfaktorer
Individuelle	<ul style="list-style-type: none">• Liten grad av selvkontroll• Lavt selvbilde og psykiske plager• Lite språk og lav grad av språkforståelse• Høy grad av aggresjon• Utagerende, sensasjonssøkende• Stille og innadvendt• Individuell sårbarhet• Utsatt for seksuelle og fysiske overgrep• Å være vitne til eller utsatt for vold (Begge rammer hardt)• Positive holdninger til rusmidler, rusvillighet• Manglende kunnskaper om rus og risiko• Tidlig debut• Fremtidspessimisme	<ul style="list-style-type: none">• Medfødt robusthet og kapasitet• Sosial kompetanse• Godt selvbilde• Godt språk• Opplevelse av mening og sammenheng• Kreativitet• Hobbyer• Fremtidsoptimisme

Familie	<ul style="list-style-type: none"> • Manglende tilsyn • Manglende interesse for barnet • Tilknytningsproblem • Dårlig samspill i familien og mye konflikter mellom voksne og voksne barn • Tillatende oppdragerstil, rusmiddelbruk • Seksuelle og fysiske overgrep, stor fattigdom • For barn er det en risikofaktor at foreldre har lav omsorgskompetanse, rusmisbruk og psykiske lidelser hos foreldre 	<ul style="list-style-type: none"> • God kommunikasjon • Autorativ oppdragelse (kontroll og varme) • Struktur og regler • Høyere sosioøkonomisk status • God og stabil omsorgssituasjon
Venner	<ul style="list-style-type: none"> • Utestenging • Lav sosial status i gruppa og blant venner • Rusmisbruk og kriminalitet hos venner • Venners antisosiale normer 	<ul style="list-style-type: none"> • Inkludert • Tydelige normer • Tilknytning • Prososiale venner
Skole	<ul style="list-style-type: none"> • Lav grad av trivsel • Blir utesteng, dårlig likt • Ingen venner eller dårlige venner • Ikke sett eller anerkjent • Dårlig relasjon til de voksne eller barn • Ikke rom for å medvirke • Dårlig miljø/klima (stemning) • Mobbing • Lese- og skrivevansker • Skulk, mye fravær • Manglende interesse for skolen 	<ul style="list-style-type: none"> • Høy grad av trivsel • Venner, inkludert i gruppa • Bli sett og anerkjent • Får medvirke • Voksne som tar ansvar for relasjonen • Får utvikle sin kompetanse • Positive aktiviteter og opplevelser • God tilhørighet
Nærmiljø	<ul style="list-style-type: none"> • Få ressurser til forebyggende arbeid • Dårlig bomiljø • Fattigdom • Kriminalitet • Normer som aksepterer konsum • Tilgang på rusmidler 	<ul style="list-style-type: none"> • Minst en betydningsfull voksen • Prososiale venner • Felles verdier • Samfunnsstruktur som støtter mestringsstrategier